

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Sākotnējā plūdu riska novērtējuma ziņojums 2028.-2033. gada Plūdu riska pārvaldības plānu sagatavošanai

Nr.	Datums, avots, autors	Komentārs / jautājums	Ir / tiks / nav ņemts vērā
1.	20.09.2024., elektroniska vēstule (<i>Aizkraukles novada pašvaldības Pļaviņu apvienības pārvaldes vadītājs A. Ambainis</i>)	<p>Lūgums Plūdu riska pārvaldības plānā iekļaut Aiviekstes upi. Katru reizi, kad veidojās ledus sastrēgumi Jēkabpils un Pļaviņu pilsētās, pirmās teritorijas, kuras applūst, ir Aiviekstes upes krastos, jo Daugavas upē esošā vižņu masa nobloķē ūdens ieplūšanu Daugavas upē no Aiviekstes. Pielikumā pievienota karte, kurā norādīts, līdz kurai vietai ir risks potenciālai teritoriju applūšanai no Aiviekstes upes (it sevišķi attiecībā uz Gostiņiem, kas ir aptuveni viena trešdaļa no Pļaviņu pilsētas teritorijas).</p> <p>Kartēs un aprakstos Aizkraukles novads ir uzrādīts kā teritorija, kurā nav bijuši pali; uz doto brīdi Pļaviņu pilsēta vēl ir Aizkraukles novada sastāvdaļa. 2023.gada pavasara palos mums tomēr bija applūdušas teritorijas un dažas mājas.</p>	<p>Tiks ņemts vērā projektā “Ledus plūdu pārvaldība Latvijā un Lietuvā klimata pārmaiņu kontekstā” (ICEREG), izstrādājot ledus sastrēgumu izraisīto plūdu kartes ar 10%, 1% un 0.5% pārsniegšanas varbūtību.</p> <p>Ir ņemts vērā. Plūdu riska informācijas sistēmā (Iespējamo plūdu postījumu vietu un plūdu riska kartes, https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuverts/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes) ir pieejami dati par Daugavas HES kaskādes pavasara paliem ar 10%, 1% un 0.5% pārsniegšanas varbūtību. Daugavas HES kaskāde (Pļaviņu, Ķeguma un Rīgas HES) identificēta kā nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija, kas daļēji ietilpst Aizkraukles novada administratīvās teritorijas robežās.</p>
2.	20.09.2024., sabiedriskās apspriešanas tiešsaistes sanāksme (<i>Latvijas Dabas fonda eksperte L. Eņģele</i>)	Lūgums precizēt, vai nosakot plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaitu plūdu riska teritorijās, tiek izmantots pilnībā vesels kvadrāts? Vai tas ir pareizi izmantot visu kvadrātu, piemēram, Līvānu pilsētas teritorijai pie Dubnas ietekas, kur iedzīvotāju	<p>Tiks ņemts vērā. Aprēķini par plūdu apdraudēto iedzīvotāju skaitu pavasara palos un jūras vējuzplūdos plūdu riska teritorijās tiek veikti, balstoties</p>

Nr.	Datums, avots, autors	Komentārs / jautājums	Ir / tiks / nav ņemts vērā
		gandrīz nav, savukārt augšpus upes ietekas plūdu riska teritorijā iedzīvotāju blīvums ir diezgan liels?	uz Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) sniegtajiem datiem, kas atspoguļo iedzīvotāju blīvumu katrā kvadrātā (kas ir viens kvadrātkilometrs). Tomēr LVĢMC izmanto ĢIS rīku, lai ņemtu vērā tikai daļu no kartes kvadrāta. 3. cikla Iespējamo plūdu postījumu vietu un plūdu riska kartēs tiks izmantota aktuāla CSP informācija par iedzīvotāju blīvumu.
		Vai atbilstoši nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju noteikšanas kritēriju metodikai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju platības izmanto tikai mazas varbūtības plūdiem, kad tiek apdraudētas tādas aizsargājamo teritoriju daļas, kas pie normāliem plūdiem neapplūst?	Nav ņemts vērā. Saskaņā ar 2023. gadā izstrādāto metodiku “Kritēriji nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju noteikšanai”, kritērijs “Plūdu skartajās teritorijās atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas” attiecas tikai uz vidējas un mazas varbūtības plūdiem (ar atkārtotās biežumu reizi 100 vai 200 gados), jo lielas varbūtības plūdi (ar atkārtotanos 10 reizes 100 gados) šajās teritorijās ir vēlami. Turklāt ja agrāk aizsargājamo teritoriju sarakstā netika iekļauti mitrāji, tad šobrīd to platības arī tiek ņemtas vērā plūdu riska datu aprēķinos.
3.	20.09.2024., sabiedriskās apspriešanas tiešsaistes sanāksme (<i>Ādažu novada pašvaldības aģentūras “Carnikavas</i>	Lūgums sniegt skaidrojumu, vai pēc upes palienes uzbēršanas ar mērķi nelikumīgi vai citādi apbūvēt teritoriju, tiek veikta applūstošo teritoriju pārmodelēšana vai precizēšana?	Nav ņemts vērā. LVĢMC neveic izvērtējumu, cik likumīga vai nelikumīga ir bijusi uzbēršana, apbūve un citi faktori, jo plūdu karšu izstrādes vajadzībām, kā arī iespējamai šo karšu

Nr.	Datums, avots, autors	Komentārs / jautājums	Ir / tiks / nav ņemts vērā
	<i>komunālserviss” vides pārvaldības nodaļas vadītājs E. Sliede)</i>		precizēšanai ir ņemti vērā lāzerskenēšanas (LiDAR) dati, ko sniedz Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) vai arī jaunākie (pēdējo gadu) reljefa dati, kurus nodrošina pašvaldības. Tikai kontrolējošās iestādes, piemēram, Valsts vides dienests (VVD) var konstatēt nelikumīgu uzbēršanu. Tajā pašā laikā VVD var aicināt pašvaldības darbiniekus, vietējos iedzīvotājus sadarboties jautājumos par šāda veida nelikumīgām darbībām. Turklāt ja teritorija jau atzīta par applūstošu, pēc uzbēršanas tā vienalga arī turpmāk būtu uzskatāma par plūdu riska teritoriju un regulējuma izmaiņas pašlaik vēl ir izstrādes procesā.
4.	17.01.2025., elektroniska vēstule Nr. 1-13/143 <i>(Klimata un enerģētikas ministrijas Ūdens resursu ilgtspējas departamenta vecākā eksperte I. Jakovļeva)</i>	Klimata un enerģētikas ministrija (KEM) lūdz papildināt novērtējumu ar sekojošu informāciju: 1. Informējam, ka pēc 28. – 29. jūlija vētras un stipru nokrišņu izraisītajiem plūdiem 2024. gadā Ministru kabinetā ir apstiprināti trīs ¹ rīkojumi par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", lai segtu zaudējumus saistībā ar 2024. gada 28. un 29. jūlija vētras un spēcīgu lietavu laikā radīto postījumu novēršanu, par kopējo summu 4,5 milj. eiro. Taču paredzams,	Ir ņemts vērā. Novērtējuma gala versijā ir iekļauta informācija par zaudējumiem 28. – 29. jūlija vētras un stipru nokrišņu izraisītajos plūdos.

¹ Ministru kabineta 2024. gada 29. oktobra rīkojums Nr. 901 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””;
Ministru kabineta 2024. gada 3. decembra rīkojums Nr. 1047 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””;
Ministru kabineta 2024. gada 10. decembra rīkojums Nr. 1088 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””.

Nr.	Datums, avots, autors	Komentārs / jautājums	Ir / tiks / nav ņemts vērā
		<p>ka arī 2025. gadā tiks pieņemti jauni rīkojumi, jo atsevišķas pašvaldības vēl nav iesniegušas visu pamatojošo dokumentāciju līdzekļu pieprasīšanai. Lūdzu izvērtējiet un papildiniet novērtējumu pēc nepieciešamības.</p>	
		<p>2. Lūdzam papildināt novērtējumu ar informāciju par palieņu un dabas teritoriju (mitrāju) nozīmi plūdu riska mazināšanā, liekot uzsvāru uz nepieciešamību primāri izvērtēt dabas teritoriju un dabā balstītu risinājumu pielietošanas potenciālu plūdu riska mazināšanā, kā arī skaidrot to pielietošanas ieguvumus, lai veicinātu to intensīvāku pielietošanu. Aicinām arī identificēt jau esošās dabas teritorijas, kas pilda šādu funkciju, un iespēju robežās iezīmēt potenciālās teritorijas, kuras varētu kalpot šādam mērķim pēc atjaunošanas.</p>	<p>Ir ņemts vērā. Novērtējums ir papildināts ar informāciju par upju palieņu un mitrāju nozīmi plūdu riska mazināšanā.</p>
		<p>3. Lūdzam visā novērtējuma tekstā izmantot vienotus terminus atbilstoši normatīvajos aktos lietotajiem. Vēršam uzmanību, ka Ūdens apsaimniekošanas likumā un uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta 2009. gada 24. novembra noteikumos Nr. 1354 "Noteikumi par sākotnējo plūdu riska novērtējumu, plūdu kartēm un plūdu riska pārvaldības plānu" tiek lietots termins "<i>iespējamo plūdu postījumu vietu un plūdu riska kartes</i>".</p>	<p>Ir ņemts vērā. Termini novērtējumā tekstā ir koriģēti, saskaņā ar MK 2009. gada 24. novembra noteikumiem Nr. 1354 "Noteikumi par sākotnējo plūdu riska novērtējumu, plūdu kartēm un plūdu riska pārvaldības plānu".</p>